

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО
CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL ENFORCEMENT LAW

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-11>

УДК 343.226

Д. О. ДАНИЛЕНКО,

аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

e-mail: warc1235warc@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2043-838X>

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, Україна, 61022

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ
«НАСИЛЬСТВО» В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ ПЕРЕДБАЧЕНОМУ
СТАТТЕЮ 153 КК УКРАЇНИ**

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* У статті здійснюється аналіз категорії насильства в кримінальному правопорушенні передбаченому статтею 153 КК України з огляду на внесені у 2017 році зміни та його сучасне значення для кваліфікації такого правопорушення. В тому числі, визначається місце насильства при вчиненні будь-яких насильницьких дій сексуального характеру. *Метою дослідження* виступають теоретичні та практичні аспекти застосування насильства при вчиненні кримінального правопорушення передбаченого статтею 153 КК України. *Методи дослідження*, що були використані: аналізу та синтезу, порівняльно-правовий та статистичний.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Розглянуто статистику виявлених кримінальних правопорушень, передбачених ст. 153 КК України з 2017 по 2022 рік, що характеризується помірним зменшенням кількості вчинення таких діянь. Визначено, що редакція ст. 153 КК України до 2017 року характеризувалася морально застарілим словосполученням, що було позбавлено юридичної визначеності. Незважаючи на численні зауваження наукової спільноти щодо нового змісту кримінального правопорушення – сексуальне насильство, автором визначаються позитивні аспекти нової редакції статті. Зокрема, заміна застарілої конструкції «насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом» на «будь-які насильницькі дії сексуального характеру», криміналізує значно більшу кількість діянь.

Висновки. Судовою практикою підтверджується те, що вчинення насильницьких дій сексуального характеру, в тому числі включає в себе застосування до потерпілої особи фізичного та/або психічного насильства. Враховуючи існування різного значення сексуального насильства відповідно до положень КК України та Закону України «Про запобігання домашньому насильству» є необхідність у зміні назви ст. 153 КК України на «насильницькі дії сексуального характеру без проникнення у тіло особи».

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *сексуальне насильство, кримінальна відповідальність, фізичне насильство, психічне насильство, дії сексуального характеру.*

Як цитувати: Даниленко Д. О. Теоретичні та практичні аспекти застосування поняття «насильство» в кримінальному правопорушенні передбаченому статтею 153 КК України *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2022. Вип. 33. С. 100-106. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-11>

In cites: Danylenko D. O. Criminal-legal characteristics of violence in the criminal offense provided for by article 153 of the Criminal Code of Ukraine *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series «Law»*, (33), P. 100-106. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2022-33-11> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. З моменту прийняття Кримінального кодексу України (далі – КК України) насильство було обов'язковим елементом об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти статевої свободи та

статевої недоторканості особи (Розділ IV КК України) Проте, у 2017 році з метою приведення норм чинного кримінального Закону до міжнародного законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому та

гендерному насильству (зокрема, Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами) було змінено підхід до необхідності доказування факту застосування насильства при вчиненні ряду кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Водночас, після прийняття таких змін, в наукових колах було піддано критиці нові редакції статей Розділу IV КК України. Зокрема, це стосується того, що у ст. 152 КК України (згвалтування) не міститься вказівки на спосіб вчинення такого діяння, натомість у ст. 153 КК України насильство розглядається в межах кримінальної конструкції «насильницькі дії сексуального характеру». Враховуючи викладене вище, зумовлюється актуальність у здійсненні аналізу насильства у кримінальному правопорушенні передбаченому ст. 153 КК України.

Стан наукового дослідження. Стан наукового дослідження теми свідчить про зацікавленість науковців до питань пов'язаних з аналізом поняття «насильство» в кримінальних правопорушеннях проти статевої свободи та статевої недоторканості особи в цілому та сексуального насильства, зокрема. Так, І. І. Чугуніков дійшов до висновку, що незважаючи на відмову законодавця у 2017 році від згадки про фізичне чи психічне насильство, як на обов'язкові способи вчинення згвалтування чи сексуального насильства, в реальному житті нічого не змінилося. Як і раніше фізичне чи психічне насильство – є домінуючими при вчиненні таких кримінальних правопорушень [1]. О.О. Дудоров у своїй праці звернув увагу на необхідність виключення згадки про “насильницькі дії”, адже в диспозиції статті акцентується увага саме на відсутності добровільної згоди. А цілком логічно, що насильство є одним із чинників, що зумовлюють відсутність добровільної згоди потерпілої особи. У зв'язку з чим, насильство апіорі не може поєднуватися з добровільністю згоди [2]. І.І. Давидович, К.П. Задоя у своєму дослідженні акцентували увагу на невідповідності положень нової ст. 153 КК України положенням Стамбульської конвенції [3]. Адже, в ст. 36 Стамбульської конвенції згадується про вчинення будь-яких актів сексуального характеру при відсутності добро-

вільної згоди, без згадування про конкретний спосіб вчинення такого правопорушення [4]. Такої ж думки притримується й Р.О. Мовчан у своєму дослідженні [5]. А.В. Бойко та М.О. Думчиков надали комплексну кримінально-правову характеристику ст. 153 КК України в контексті прийнятих у 2017 році змін та визначили значення категорії «насильство» для такого кримінального правопорушення [6].

Мета. Метою цього дослідження виступає аналіз застосування категорії насильство в кримінальному правопорушенні передбаченому статтею 153 КК України після внесених змін у 2017 році до КК України.

Основні результати дослідження. Для початку слід зазначити, що відповідно до даних Офісу Генерального прокурора у 2017 р. з 838 статеви кримінальних правопорушень було обліковано 246 випадків сексуального насильства (тоді із назвою «насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом»), із яких у 196 випадках було пред'явлено повідомлення про підозру; 2018 р. із 817 облікованих статеви кримінальних правопорушень сексуальне насильство склало 253 випадки, із яких у 211 було пред'явлено повідомлення про підозру; у 2019 р. обліковано 747 статеви кримінальних правопорушень, із яких сексуальне насильство охопило лише 69 випадків, у 46 з них було пред'явлено підозру; у 2020 році – із 740 облікованих статеви кримінальних правопорушень, сексуальне насильство склало 87 випадків, у 69 – пред'явлено підозру; у 2021 році – із 919 облікованих статеви кримінальних правопорушень, сексуальне насильство становить 85 випадків, у 68 - пред'явлено підозру; і за 10 місяців 2022 року – із 541 облікованих статеви кримінальних правопорушень, сексуальне насильство склало 72 випадки, у 60 – пред'явлено підозру [7].

Таким чином, можливо констатувати, що в період з 2017 по 2022 рік відбулося помітне зменшення кількості вчинюваних кримінальних правопорушень, передбачених ст. 153 КК України. Проте виникає запитання, чи не стало це наслідком внесених змін до основного кримінального Закону, що могло певним чином звузати об'єктивну сторону кримінального правопорушення.

Як відомо, законодавець у 2017 році Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесу-

ального кодексов України з метою реалізації положень Конвенції ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» [8] вніс суттєві зміни до ст. 153 КК України. В першу чергу слід зауважити, що було змінено саму назву статті. До 2017 р. назва статті визначалася як «насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом», що означало «задоволення статевої пристрасті неприродним способом із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи». Щодо сучасного розуміння ст. 153 КК України, то кримінально-карним діянням визнається «вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи». Примітка до ст. 152 КК України визначає, що «згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин» [9]. У великому тлумачному словнику сучасної української мови, термін «добровільність» означає «такий, що здійснюється, діє і т. ін. з власного бажання, доброї волі, без насилля, примусу; протилежне примусовий» [10]

Нова назва статті цілком справедливо не оперує позбавленим юридичної визначеності та морально застарілим словосполученням. Сама вказівка на «неприродність» статевого зносин виглядала анахронізмом у світлі здобутків сучасної сексології та сексопатології. Використання згаданого звороту в попередній редакції ст. 153 КК України спонукало до застереження щодо того, що кримінальна караність поведінки, передбаченої цією статтею КК України, визначається не так званою неприродністю способів задоволення статевої пристрасті, можливою гомосексуальною спрямованістю чи аморальністю дій, а їхнім насильницьким характером [11, с. 30].

Крім зміни назви статті, новели також стосувалися в цілому нової редакції статті. Зокрема, основний акцент було зроблено на необхідності повноцінного розмежування ст. 152 та 153 КК України за допомогою звороту «не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи». Зокрема, М.І. Мельник та М.І. Хавронюк, аналізуючи попередню редакцію

статей 152 і 153 КК України, зазначали, що вирішальним аспектом є наявність між злочинцем та жертвою природного статевого акту. Саме наявність природних статевих зносин без добровільної згоди потерпілої особи внаслідок фізичного насильства, погрози застосування такого насильства або безпорадного стану потерпілої особи характеризує такі кримінально-протиправні дії, як звалтування. Своєю чергою будь-які інші дії щодо задоволення статевої пристрасті злочинцем із застосуванням зазначених вище форм визначають кваліфікацію такого діяння за ст. 153 КК України та характеризують його як «насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом» [12, с. 403–404].

Також підкреслюється, що тепер має більше значення та потребує доказування не факт застосування фізичного або психічного насильства, а лише відсутність добровільної згоди. Водночас, існує згадана вже неодноразово конструкція «насильницьких дій сексуального характеру», що певним чином передбачає необхідність доведення факту вчиненого діяння таким суспільно-небезпечним способом як насильство.

На думку І.І. Давидович, К.П. Задоя, нова редакція ст. 153 КК України істотно не відповідає статті 36(1)(b) Стамбульської Конвенції. Стаття 36(1)(b) Стамбульської конвенції своєю чергою, акцентує увагу на «здійсненні, без згоди, інших актів сексуального характеру з особою». Тобто такі акти, по-перше, не обов'язково можуть мати насильницький характер, по-друге, вони можуть навіть не передбачати фізичного контакту з потерпілим. Вони відзначають, що в тексті Пояснювальної доповіді до Стамбульської конвенції максимально обтічно вказується, що під актом сексуального характеру слід розуміти будь-який акт, що має сексуальний підтекст. Понад те, навіть поняття «задоволення статевої пристрасті неприродним способом», що передбачалося чинною раніше редакцією статті 153 КК України, не зводилося до дій, що передбачають фізичний контакт з потерпілим. Отже, в підсумку нова редакція ч. 1 ст. 153 КК України встановлює відповідальність за істотно вужче коло діянь, аніж того вимагає стаття 36(1)(b) Конвенції [3, с.95-96]. Такої думки притримується і О.О. Дудоров який

зазначає, що відповідні акти сексуального характеру не обов'язково повинні мати насильницький характер. Дослідник зазначає, що вони можуть навіть не передбачати фізичного контакту з потерпілим [2, с. 151-152].

Щодо поняття насильницьких дій при вчиненні сексуального насильства, то слід навести приклад судової практики з розгляду вчинення такого кримінального правопорушення. Так, вироком Голосіївського районного суду м. Києва у справі № 752/6514/20 від 30.09.2020 р. судом було встановлено, що вчинені обвинуваченим дії, носили характер насильницьких сексуальних дій та були спрямовані на статеву недоторканність потерпілих, оскільки полягали у очевидно непристойних доторканнях до місць розташування зовнішніх статевих органів, грудей та сідниць, навіть за умови, що такі доторкання були вчинені через одяг. Потерпілі з обвинуваченим не були знайомі і не давали йому будь-яких приводів для вчинення таких дій. При цьому суд враховує місце вчинення таких дій, що відбувалися у безлюдних лісосмузі та під'їзді, у сукупності із безпосереднім сприйняттям потерпілими таких дій, що для них були неочікуваними, безпричинними та реальними (контактними). Також суд враховує ставлення самого обвинуваченого до таких дій, які він характеризує як «залицання», що дає суду підстави вважати, що для нього вони також носили характер сексуальних. Інша спрямованість умислу обвинуваченого, зокрема, у виді посягання на тілесну недоторканість потерпілих тощо судом не встановлена. Насильницький характер таких дій також є доведеним, враховуючи, що особа утримувала обох потерпілих під час того, коли торкалася їхнього тіла. З урахуванням наведеного, фізичний контакт в результаті дій особи з тілом потерпілих мав місце, носив сексуальний характер та був вчинений без їхньої добровільної згоди [13].

З наведеного судового прикладу, можливо зробити висновок, що насильницький характер дій сексуального характеру включає в себе, в тому числі й застосування фізичного та/або психічного насильства.

Крім доторкання до статевих органів, до дій сексуального характеру Г. Ю. Нікітіна-Дудікова, відносить ще й такі дії, як:

доторкання до статевих органів потерпілої особи, примушування до торкання статевих органів злочинця, кунілінгус – оральна стимуляція жіночих геніталій, анілінгус – оральна стимуляція входу в анальний отвір, вестибулярний коїтус – притуляння чоловічого статевого члена до входу в піхву жінки, нарвасадата – введення статевого члена між молочними залозами жінки, міжстегновий коїтус, фроттаж (тертя чоловіком своїм тілом об тіло жінки й отримання в результаті цього сексуального збудження) тощо [14, с. 140].

На думку А.К. Виноградова, до сексуального насильства слід відносити такі дії: нав'язування сексуальної близькості проти волі партнера; нав'язування фізичного контакту з ерогенними зонами, іншими частинами тіла партнера; нав'язування особливих видів сексуальних контактів проти волі; поводження з партнером лише як з сексуальним об'єктом; примушення роздягатися проти волі; статеві акти з особливою жорстокістю; примушення дивитись та/чи повторювати порнографічні дії; прояви виключних ревнощів тощо [15, с. 52]. Якщо аналізувати наведені науковицею дії сексуального характеру, то можливо припустити, що вона описує сексуальне насильство як форму домашнього насильства.

В цілому ж, говорячи про дії сексуального характеру, в межах ст. 153 КК України, то такі дії (акти), спрямовані на збудження та (або) задоволення статевої пристрасті винуватої особи, які, за загальним правилом, передбачають її фізичний контакт із тілом іншої (потерпілої) особи, але не означають проникнення в це тіло [2, с.53].

В межах цього дослідження, слід також звернути увагу, що нова назва статті 153 КК України не зовсім корелюється із його змістом. Зокрема, якщо розглядати Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» то сексуальне насильство відповідно до п.15 ч.1 ст. 1 розглядається як «будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, в тому числі, вчинені стосовно дитини або в її присутності»

[16]. Хоча тут сексуальне насильство і виступає формою домашнього насильства, проте можливо зробити висновок, що поняття сексуального насильства у значенні ст.1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та ст. 153 КК України будуть співвідноситися між собою як загальне на часткове. Адже, зазначений Закон, визначає сексуальним насильством всю систему правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, а КК України обмежується лише конкретним правопорушенням - протиправними діями сексуального характеру, що не пов'язані з проникненням у тіло людини.

Тому, враховуючи таку законодавчу прогалину законодавцю необхідно встановити єдину термінологію щодо визначення поняття сексуального насильства. Власне, можливим є внесення змін до самої назви статті 153 КК України, а саме замінити її на «насильницькі дії сексуального характеру без проникнення у тіло особи». Що стосується Закону України «Про запобігання домашньому насильству», то вважаємо за необхідне залишення чинної редакції п.15 ч.1 ст.1, що охоплює всю систему правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Висновки. Враховуючи проведений кримінально-правовий аналіз насильства в кримінальному правопорушенні передбаченому статтею 153 КК України дозволяє сформулювати такі висновки:

- по-перше, в цілому позитивними аспектами характеризується відмова законодавця від застарілої конструкції «насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом» та заміна її на «будь-які насильницькі дії сексуального характеру», що у свою чергу криміналізує значно більшу кількість діянь;

- по-друге, як показує судова практика вчинення насильницьких дій сексуального характеру, в тому числі включає в себе застосування до потерпілої особи фізичного та/або психічного насильства;

- по-третє, враховуючи існування різного значення сексуального насильства відповідно до положень Кримінального кодексу України та Закону України «Про запобігання домашньому насильству» є необхідність у зміні назви ст. 153 КК України на «насильницькі дії сексуального характеру без проникнення у тіло особи».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чугуніков І.І. Зґвалтування і сексуальне насильство та примушування до вступу в статевий зв'язок: проблеми розмежування. *Загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал: Підприємництво, господарство і право*. 2020. №5. С. 280-287. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.5.49>
2. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. посібник. Северодонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с.
3. Давидович І.І., Задоя К.П. Проблеми приведення кримінального законодавства України у відповідність із вимогами Стамбульської та Лансаротської конвенцій. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. Ч.1. С. 93-97.
4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція): ратифіковано із заявами Законом № 2319-IX від 20.06.2022} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#n2>
5. Мовчан Р. О. Сексуальна революція по-українськи та інші новели закону № 2227-VIII: крок до Європи чи в нікуди? *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія: Право*. 2018. Т. 2. Вип. 51. С. 75-79.
6. Бойко А., Думчиков М. Кримінально-правова характеристика сексуального насильства у контексті внесення змін до кримінального законодавства України. *Молодий вчений*, 2019 р. №12 (76). С. 325-331. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-69>
7. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 та січень-жовтень 2022 року. Відомості Офісу Генерального прокурора України. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
8. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому

насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 6 грудня 2017 р. №2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>

9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) уклад. та гол. ред. В. Т. Бусел. Київ, 2005. С. 307.

11. Левченко Ю., Лобан Д. Кримінально-правова характеристика насильницьких злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 26-33. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/1387/1386>

12. Мельник М.І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Хавронюка. Київ. Канон, 2001. 1104 с.

13. Вирок Голосіївського районного суду м. Києва у справі № 752/6514/20 від 30.09.2020 р. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/91885429/>

14. Нікітіна-Дудікова Г. Ю. Окремі питання кваліфікації злочинних дій у разі вчинення кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей (на прикладі ст. 153, ст. 156 Кримінального Кодексу України). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020 № 44 С. 139-142. URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc44/31.pdf>

15. Виноградова А.К. Поняття та види насильства в сім'ї в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 1. С. 50–53.

16. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

Стаття надійшла до редакції 16.04.2022

Стаття рекомендована до друку 6.05.2022

D. DANYLENKO,

graduate student of the Department of Criminal Law
Faculty of Law

e-mail: warc1235warc@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2043-838X>

V.N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine

CRIMINAL-LEGAL CHARACTERISTICS OF VIOLENCE IN THE CRIMINAL OFFENSE PROVIDED FOR BY ARTICLE 153 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

SUMMARY. *Introduction.* The article analyzes the category of violence in the criminal offense provided for in Article 153 of the Criminal Code of Ukraine in view of the changes introduced in 2017 and its modern significance for the qualification of such an offense. Including, the place of violence when committing any violent acts of a sexual nature is determined. The purpose of the research is to analyze the use of violence in the commission of a criminal offense provided for in Article 153 of the Criminal Code of Ukraine. Research methods that were used: analysis and synthesis, comparative legal and statistical methods.

Summary of the main results of the study. The statistics of detected criminal offenses provided for by Art. 153 of the Criminal Code of Ukraine from 2017 to 2022, characterized by a moderate decrease in the number of such acts. It was determined that the wording of Art. 153 of the Criminal Code of Ukraine until 2017 was characterized by a morally outdated phrase that was devoid of legal certainty. Despite the numerous comments of the scientific community regarding the new content of the criminal offense - sexual violence, the author identifies the positive aspects of the new version of the article. In particular, the replacement of the outdated construction of «violent satisfaction of sexual passion in an unnatural way» by «any violent acts of a sexual nature» criminalizes a much larger number of acts.

Conclusions. Judicial practice confirms that committing violent acts of a sexual nature, including the use of physical and/or mental violence against the victim. Taking into account the existence of different meanings of sexual violence in accordance with the provisions of the Criminal Code of Ukraine and the Law of Ukraine «On Prevention of Domestic Violence», there is a need to change the title of Art. 153 of the Criminal Code of Ukraine on «violent acts of a sexual nature without penetration into the body of a person».

KEYWORDS: *sexual violence, criminal liability, physical violence, mental violence, acts of a sexual nature.*

REFERENCES

1. Chugunikov I. Rape and sexual violence and coercion: issues of distinction. *Journal of all-Ukrainian scientific and practical economic and legal journal: Entrepreneurship, economy and law*. 2020. №5. P. 280-287. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.5.49> (In Ukrainian)
2. Dudorov O.O. Crimes against sexual freedom and sexual integrity of a person (main provisions of criminal law characteristics): practice. adviser. Severodonetsk: RVV LDUVS named after E.O. Didorenko, 2018. 92 p. (In Ukrainian)
3. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention): ratified with declarations by Law № 2319-IX of June 20, 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#n2>(In Ukrainian)
4. Davidovich I.I., Zadoya K.P. Problems of bringing the criminal legislation of Ukraine into compliance with the requirements of the Istanbul and Lanzarote Conventions. Combating crime: problems of practice and scientific and methodological support. *South Ukrainian Law Journal*. 2019. No1. C. 93-97(In Ukrainian).
5. Movchan R.O. Sexual revolution in Ukrainian and other novelties of law No. 2227-VIII: a step towards Europe or nowhere? *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law*. 2018. Vol. 2. Issue 51. P. 75-79 (In Ukrainian).
6. Boyko, A., Dumchikov M. Criminal-legal characteristics of sexual violence in the context of changes to the criminal legislation of Ukraine. *Young scientist*. 2019. No 12 (76). P. 325-331. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-69> (In Ukrainian).
7. Single report on criminal offenses for January-December 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 and January-October 2022. Information of the Office of the Prosecutor General of Ukraine. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozaryestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-> (In Ukrainian).
8. On amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine in order to implement the provisions of the Council of Europe Convention on the Prevention of Violence Against Women and Domestic Violence and the Fight against These Phenomena: Law of Ukraine dated December 6, 2017 № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>(In Ukrainian)
9. Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 04/05/2001 No. 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>(In Ukrainian)
10. A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with additions and additions) comp. and goal ed. V. T. Busel. Kyiv, 2005. P. 307. (In Ukrainian)
11. Levchenko Y. Loban D. Criminal-legal characteristics of violent crimes against sexual freedom and sexual integrity of a child. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*. No. 2 (November 2021), 26-33. URL: <https://scientbul.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/1387/1386>(In Ukrainian)
12. Melnyk M.I. Scientific and practical commentary on the Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 / edited by E. Havronyuk Kyiv. Kanon, 2001. 1104 p. (In Ukrainian)
13. Verdict of the Holosiivsky District Court of Kyiv in case No. 752/6514/20 dated September 30, 2020. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/91885429>. (In Ukrainian)
14. Nikitina-Dudikova G. Yu. Separate issues of the qualification of criminal acts in the case of criminal offenses against the sexual freedom and sexual integrity of children (on the example of Article 153, Article 156 of the Criminal Code of Ukraine). *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Jurisprudence*. 2020 No. 44 p. 139-142 URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc44/31.pdf> (In Ukrainian)
15. Vinogradova A.K. Concepts and types of family violence in Ukraine. *South Ukrainian legal journal*. 2016. No. 1. P. 50–53(In Ukrainian).
16. On preventing and combating domestic violence: Law of Ukraine dated 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> . (In Ukrainian)

The article was received by the editors 16.04.2022

The article is recommended for printing 6.05.2022